

Geloof is geen deugd

Geloof is iets vreemds. Het wordt vaak geassocieerd met naïviteit en domheid. Er wordt gezegd dat dat allemaal wetenschappelijk achterhaald is. In een groep die daar vast aan vasthoudt, kom je er vaak slecht vanaf. Maar zo'n gesprek raakt nooit de kern van de zaak en vaak blijf je met lege handen achter.

Velen geloven nergens in, maar in feite geloven we in de vreemdste dingen en laten we ons enorm beïnvloeden door alles om ons heen. "Ik kan je het geloof niet schenken", zei mijn moeder altijd. Het lijkt een eenvoudige uitspraak, maar het is behoorlijk complex. Wat is geloof dan en gaat het vooral om feiten en leugens? Als je het geloof geschonken krijgt, is het een geschenk van de grootste waarde. Ze zien je en je bent geloofwaardig. Is het een deugd? Ik betwijfel het. Misbruik loert zo op de loer dat het altijd om een betwist geloof gaat. Dat is goed, geloof moet altijd aan kritiek onderworpen zijn. Velen van ons hebben een strikte dogmatiek meegekregen en hebben vaak en lang geloofsbelijdenissen moeten opzeggen. Waarin je over het algemeen geen snufje geloofde. Een skelet van constructies, totdat je ontdekt dat je ook je mogelijke nieuwe overtuiging tot een skelet hebt gemaakt. Dat is onvermijdelijk.

Wat we beleven en ervaren moet bezinken en keer op keer de toets van de kritiek doorstaan. Dat vergt tijd, maar de katholieke traditie doet daar, op zijn zachtst gezegd, erg lang over. En voert in haar fanatisme in feite een soort oorlog tegen vrouwen en de LGBTQ+-gemeenschap. Daarom beschouw ik die mengeling van geloof en overtuiging niet als een deugd.

Maar er kan een diepere laag zijn. Want in het geloof moet je zuiverheid zoeken. Dat is onder andere het erkennen van een drijvende kracht die je in staat stelt te weten wie je bent. Soms een kracht die van buitenaf lijkt te komen en die mystieke kenmerken heeft. Het heeft ons miljarden jaren gekost om te worden wie we nu zijn en we begrijpen onszelf nauwelijks. Die kracht die voortdurend vernieuwt en evolueert, noem ik God. Ik ken geen ander woord. Het gaat er eerder om je door die stroom te laten meevoeren dan te proberen hem tegen te houden, iets wat niemand lukt. We hebben ideeën en gedachten en soms overtuigen we elkaar, maar meestal niet. Toch zijn we veel vastberadener dan we denken en natuurlijk geloof ik in jou.

Henk Baars voor Mariënborg Vereniging

Vertaald met DeepL.com (gratis versie)